



---

# מצוות בטיילות לעתיד לבוא

---

Mitzvah Observance in the Times of Moshiach



Compiled by:

Rabbi Yitzchak Kowalsky

יום א' לפרשת ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן תשע"ח

ST. LOUIS  
**KOLLEL**

**1. גמ' מס' נדה דף סא: -**

אין שכונה פחותה משלש אצבעות [ת"ד] כנגד שאבד בו כלאים הרי זה ללא ימכרנו לעובד כוכבים ולא יעשנו מרדעת לחמור יאבל עושה ממנו תכריכין למת אמר רב יוסף זאת אומרת מצות בטלות לעתיד לבא א"ל אביי ואי תימא רב דימי והא א"ר מני א"ר ינאי לא שנו אלא לספרו אבל לקוברו אסור א"ל לאו איתמר עלה א"ר יוחנן יאפילו לקוברו ור' יוחנן למעמיה דא"ר יוחנן מאי דכתיב יבמותים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות אמר רפרם בר פפא אמר רב הסדא

**2. תוס' שם ד"ה אמר רב יוסף - בא"ד -**

כלאים יש לומר דמהך מתניתין לא משמע אלא שכל זמן שהיא מת אין עליו משום איסור כלאים אבל הך דקתני דלכתחילה עושה לו תכריכין מכלאים אע"פ שכשיעמוד לעתיד יעמוד במלבושיו שנקבר בהן שמע מינה שמצות בטילות לעתיד לבא

**3. רשב"א שם -**

זאת אומרת מצות בטלות לעתיד לבוא, י"מ משום דאמרינן בכתובות (קיא, ב) מתים שעתיד הקב"ה הלחיות בלבושיהן הן עומדין, וק"ל דמתים שהחיה יחזקאל יוכיחו דאמר בפרק חלק (צב, ב) אבא מהם ואלו תפלין שהניח לי אבי אבא מהם היו, ונ"ל לעתיד לבא משעת שמת קאמר ולומר שאין החי מצווה על המת כדרך שאמרו בקטנים לא תאכלום קרי ביה לא תאכלום להזהיר גדולים על הקטנים, וטעמא משום דכתיב במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות בשעת מיתתו, ויש לעתיד לבא בזמננו ובזמן מועט, שלא תהא מכשילן לעתיד לבא וביומא (עז, ב) דעובר עד צוארו במים להקביל פני רבו ובשבת בחוזרים עם כלי זיינן.

**4. גמ' מס' סנהדרין דף צ: -**

שער [אמר ר' יוחנן] מניין לתחיית המתים מן התורה שנאמר ונתתם ממנו [את] תרומת ה' לאהרן הכהן וכי אהרן לעולם קיים והלא לא נכנס לארץ ישראל שנותנין לו תרומה אלא מלמד שעתיד לחיות וישראל נותנין לו תרומה מכאן לתחיית המתים מן התורה דבי רבי ישמעאל תנא לאהרן

5. סדרי טהרה (נדפס בסוף הל' נדה) על הגמ' שם –

מוכרין כדרך ע"כ תוכן דבריו יע"ש [ונראה דע"כ מוכח מדעת הרשב"א ז"ל דלפי' התוס' קשיא איך אמר ר"י אפי' לקוברו שריא א"כ ע"כ ס"ל דאפי' לאחר תה"מ המנות בטלות והא איהו אמר ר"פ חלק מניין לתה"מ מן התורה דכתיב ונתתם ממנו תרומה לאהרן הכהן וכי אהרן לעולם קיים אלא מכאן לתה"מ מן התורה וע"ש בפירש"י וא"כ הא ס"ל לר"י דלאחר תה"מ אין המנות בטלות ואם כן איך ס"ל כאן דהמנות בטלות א"ו דכאן לא אמר דמנות בטלות אלא במותו אבל לאחר תה"מ לא וכדעת הרשב"א ז"ל] וכ"מ אכתי קשיא איך אמר ר"י דאפי' לקברו הא כשיעמוד במלבושיו יהיה לבוש

6. ערוך לנר עמ"ס נדה שם בא"ד –

בטלית עכ"ד [ולענ"ד אין מזה ראי' נגד התוספ' דבלא"ה קשה מאוד כיון דלאחר תה"מ אין שם אכילה ושתי' בדאמרינן בגמרא אע"ג שיש שם גוף וגו'. וכמו שכתב הרטמורא צ"ח חלק ע"ש א"כ איך שייך תרומה לאכול ולכן נלענ"ד ע"פ מה דאמרינן יומא (דף ה') כינר מלבישן לעתיד לנא לע"ל לכשיבואו אהרן ובניו ומשה עמהם ע"ש הרי דפשיטא להגמרא דלכשיבנה ביהמ"ק וישבו העבודה יקומו משה ואהרן ובניו בתה"מ אף שזה עדיין אינה עת התחי' לכל העולם שהרי אין בין צה"ז לימות המשיח אלא ש"מ וכן איהא צוהר שלעת הנושח יקומו נדיקים גדולים בתה"מ ועל זה אמר ר' יוחנן צסנהדרין שיחנו תרומה לאהרן הכהן ואם אפשר שהוא אינו אוכל אז שכבר נזדקק כמלחכי רוח מכ"מ יתנו לו תרומה והוא יאכילם לכהנים אחרים אבל לעולם לעת התחי' י"ל דמנות בטלות ולכן לא בלבד דליכא ראי' לשיטת הרשב"א אלא אדרבא יש ראי' לשיטת התוספ' מכה קושייתם דהכא דלהרשב"א לא שייך מה שתרנו הכא:]

7. שולחן ערוך יו"ד סי' שא' סעי' ז' עם ט"ז ס"ק ט' –

ז טו תכריכי המת מותר (י) לעשותן מבלאים  
(ט) אפילו (י) לקברו בהם :

(ט) אפילו לקברו. פי' וכל שכן בצגדים שעושין לו להספד דבצגדים שקוצרין אותו הוא עמיד לעמוד בהם והטעם דכתיב במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי ממות :

**8. דרך אמונה – הל' כלאים פרק י' ס"ק קי' וציוני הלכה שם –**

שנין ורמין על יד שני מלפניו יד ידן יד שניו מלפניו ידן  
(ק') תכריכין למת. (רי"א) ואפי' לקברו בהן (רי"ב) ואע"ג שנמלא  
שיקום בחייית המתים עם כגד כלאים מותר דקי"ל מזוות בטלות  
לעתיד לבא (רי"ג) אבל הרבה ראשונים כתבו שלא יבטל שום מצוה  
לחייית המתים והא דמותר לקוברו בכלאים משום שאין עתיד  
לעמוד בחייית המתים כנגד זה שנקבר רק כנגד אחר וזמן  
שהוא מת אין שום איסור לקוברו בכלאים שאין לנו מזוין שלא  
להלביש מת כלאים:

(רי"א) יו"ד סי' ש"א ס"ז: (רי"ב) ט"ז וכפ"י המוס' שם: (רי"ג) הרשנ"א נדה ס"א נ' ונמי' עין יעקב ספ"ק דנרכות והריטב"א והר"ן במידושיו  
והרשנ"א נדה שם וכ"נ נמש' הרי"ב ש"י קנ"ד ודעת הרוקח סי' שס"א שאסור לקברו עם כלאים משום שיקום בהן לתמה"מ ורק לספדו מותר  
בכלאים אבל כל הראשונים חולקים עליו:

**9. סידור –**

[ט] אני מאמין באמונה שלמה, שזאת התורה לא תהא מחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת  
הבורא יתברך שמו.

**10. קובץ שעורים ח"ב סי' כט' –**

ג) והחילוק בין שני הפירושים עוד לפי מ"ש  
בשו"ת רדב"ז ח"ב סי' תרמ"ד הובא בס' אמונת  
התחיה דיהיו שני תחיות אחת פרטית לצדיקים  
בימות המשיח ואחת כללית לכל באי עולם ליום  
הדין הגדול והגורא דלפירוש ראשון דהזמן  
שלעתיד גורם שיחבטלו המצות אבל לימות  
המשיח דבדאי ינהגו כל המצות א"כ גם הצדיקים  
שיחיו או יהיו חייבין במצות אבל לפירוש השני  
גם הצדיקים שיחיו לימות המשיח יהיו פטורין  
מן המצות.

א) בענין מצות בטילות לעתיד לבא והיינו  
לאחר תחית המתים דאילו לימות המשיח ודאי  
ינהגו כל המצות לכאורה קשה דהא אחד מעיקרי  
הדת הוא שזאת התורה לא תשתנה לעולם וי"ל  
דהכונה בעיקר הוה שדיני התורה לא ישתנו מכפי  
שנאמרו בסיני ע"י מרע"ה וגם זה נאמר בסיני  
שלעתיד לבוא יהיו המצות בטילות ולא יתחדש  
לעתיד שום דין מה שלא ניתן למרע"ה. והא  
דמצות בטילות לע"ל גם זה הוא אחד מדיני  
התורה המצויה אצלנו היום.

ב) עוד י"ל דהא דמצות בטילות לע"ל אין  
הכונה דהזמן שלע"ל גורם שיחבטלו המצות אלא  
שהמתים שיחיו יהיו פטורין מהמצות דגוה"כ  
הוא במתים חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי  
מן המצות לעולם אפילו לאחר שיחיה והדין הזה  
נוהג גם בזמן הוה דאי מיחרמי ניסא כמתים  
שהחיה יחוקאל פטורין מכל המצות ויא יהיה  
לע"ל שום התחדשות בדיני התורה והאנשים  
שיחיו לע"ל שלא יחיו ע"י תה"מ באמת יהיו  
חייבין בכל המצות.

זה. ונאמת כי לכאורה הרי יש לתמוה כי הרי מפורש הוא כמה פסוקים ופרשיות ביחזקאל אשר הוא מדבר בקיבוץ גלויות ובנין העתיד ומפורש שם על שמירת החורה וקיומה לעתיד כמ"ש שם ל"ו וקדשתי את שמי הגדול כ"ו ולקחתי אחכס מן הגוים וקבלתי אחכס כ"ו וזרקתי עליהם מים טהורים כ"ו ונחתי לכם לב חדש ורוח חדשה כ"ו ואת רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחוקי חלכו ומשפטי חשמו ועשיתם וישבתם בארץ כ"ו וכן שם ל"ז ולא יחזו עוד כ"ו ולא יעמאו עוד כ"ו ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכולם ובמשפטי ילכו וחוקתי ישמרו ועשו אותם וישבו על הארץ כ"ו ובפרט בענין הקרבנות ובמשפטי הכהנים ושמירת המועדים הרי מפורש שם כמה פסוקים ואין אפשר לומר שיחזקאל ח"ו לימות המשיח.

**אך** הענין בזה הוא כי הנה תכלות הנהגה אשר צימות המשיח הנה יהיה מתחילה הטבע והגסי מעורב ביחד וע"ד שהיה בגאולת מצרים שהגם שגם ראשית התחלת הגאולה היה תיכף צנסיס עכ"ז הנה היה עדיין כל מלכ ישראל עלמן בטבע וחומרי כי עדיין לא פסקה אזהמתן עד מתן תורה. ע' צה"ק ס"פ יחרו. והגם שהיה ההנהגה עמהם צנסיס גדולים עכ"ז הם עלמן היו עדיין לפי הטבע לגמרי וכן יהיה בהימים הראשונים דימות המשיח שהגם שיהיה הגאולה והנהגה צנסיס גדולים עכ"ז יהיה הטבע משמשת ג"כ ויחוקים עדיין החומרי והגשמי כהעולם טלו וכן גם בישראל עלמן. וכל ביעול האהמא וזיכך העציית יתחיל רק אח"כ ולאט לאט שהוא בהדרגה גדולה. וכמ"ש כשחר טוב סוף מזמור י"ט מגדיל ישועת מלכו כ"ו כתיב אחד אומר מגדול וכתוב אחד אומר מגדיל. ר' יודן אומר לפי שאין הגאולה באה על אומה א צבחה אחת אלא קימעא קימעא. ומהו מגדיל לפי שהיא מתגדלת והולכת לפני ישראל כ"ו לפיכך משולה הגאולה כשחר שנאמר אז יבקע כשחר אורך כ"ו ע"ש.

ואם לחשך מין מתלמידי יש"ו לומר כיון שהמצות בטלות לעתיד לבא, נמצא שלא ניתנה תורה אלא לזמן, ולפיכך היה רשות ליש"ו להוסיף ולגרוע ממנה <sup>30</sup> [ח"ו] <sup>31</sup>, אף אתה אמור לו מי שלבו נוקפו אומר כן, שהתורה לא ניתנה לזמן, אלא כל זמן שיהא העולם הזה קיים, שיש בו זכות או חובה, וממנה אין לגרוע, ועליה אין להוסיף, אבל לעולם הבא שאין בו לא זכות ולא חובה, נמצאת בטלה מאיליה, וכן אמר הכתוב היום לעשותם, ולמחר לקבל שכרם, וכשם שבטלה [לעת"ל כן בטלה] <sup>31</sup> מן המתים בקבר, לפי שהם חפשים מן המצות. וזו תשובה גמורה. וכן דעת מורי המובהק <sup>32</sup>, רבנו נ"ר <sup>32</sup>. אבל מקצת רבותי <sup>33</sup> י"א מפרשים כי המצות אינם בטלות לעולם <sup>34</sup>, ואפי' לזמן תחיית המתים, ומה שאמרו בכאן מצות בטלות לעתיד לבא, אינו אלא על שיעור המיתה, כי כשמת אדם נעשה חפשי מן המצות. וכי תימא, ומאן דפריך הכא מדבי ר' ינאי <sup>35</sup> דלקברו אסור, מכלל דר' ינאי סבור מצות אינן בטלות בשעת מיתה, והא היכי אפשר,

[והלא] <sup>31</sup> מקרא מלא דבר הכתוב במתים חפשי, וכן סוגיין בכל התלמוד ובכל המדרש, שאין מעשה [המצות] <sup>31</sup> אלא בחיים, ולא לאחר מיתה, וכן הדעת מכרעת, והכתוב אומר <sup>36</sup> אשר אנכי מצוך היום לעשותם. יש לומר שלא חלקו כאן אלא לענין אם הם בטלות אצלנו לגבי דידהו, דאיכא מאן דאמר שאינן בטלות אצלנו, שאסור הוא לנו עדיין להעבירם במצות, ואע"פ שהם אינם מצווים, וכענין בקטנים <sup>37</sup> שנאמר בהם לא תאכלום <sup>38</sup>, לא תאכילום <sup>39</sup>, ולפיכך היה אומר דלקברו בתכריכי כלאים אסור לנו, לפי שזה דרך לבישה, אבל לספדו שאינו אלא לכבודו מותר. דהוי כעין מוכרי כסות מוכרין כדרכן. ור' יוחנן סבר שאף לקברו שהוא כדרך לבישה מותר, דמצות בטלות לגמרי משעה שמת. ומה שאומר לעתיד לבא, מצינו לעתיד לבא על זמן מועט, שלא תהא מכשילן לעתיד לבוא <sup>40</sup>. זו שיטת הרב

ז"ל <sup>41</sup>. וכמה הקשיתי לפניו, חדא, דלישנא דמצות בטלות לעתיד לבא אין במשמע לומר שאין אנו מוזהרין על המתים. ועוד היאך יעלה על הדעת שיהא ר' ינאי סובר שאע"פ שמת האדם אנו מוזהרין עליו. והיאך זה דומה לקטנים הבאים לעולם, ואנו חייבים לחנכם ולגדלם במצות, למתים שהלכו לעולמם ונפטרו לגמרי מחיובם לעולם <sup>42</sup>. ועוד מהו זה שאמרו <sup>43</sup> העולם הבא שאין בו לא זכות ולא חובה, שהוא על זמן תחית המתים ולא על עולם הנשמות, כדמוכח ממאי דאמרינן <sup>44</sup> ופליגא אדשמואל, וכן ההגדה שבריש מסכת ע"ז <sup>45</sup> כולה מוכחת שהוא לזמן תחיית המתים, ביום השם הגדול והנורא, ושאמרו היום לעשותם, ולא למחר לעשותם. ועדין לא הניח דעתי בתשובותיו <sup>46</sup>, ואין לנו אלא שיטת הראשונים ז"ל. ואין זה מקומו להאריך יותר בענין זה.